

ORSZÁGOS
VENDÉGLŐS SZAKKÖZLŐNY

FOGADÓ

ORSZÁGOS
PINCÉR SZAKKÖZLŐNY

A MAGYAR VENDÉGLŐS- ÉS KÁVÉESIPAR, A BORGAZDASÁG ÉS AZ IDEGENFORGALOM ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

A Székesfehérvári Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulatának,

A Szabadkai Szállodások, Vendéglősök, Kávéházutalajdonosok és Kocsmárosok Egylete, — Tolnávármegyei vendéglősök és Kocsmárosok egyesülete, Veszprémmegyei Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Ipartársulata — Kassai Szállodások, Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Ipartársulata, Erzsébetfalvai Vendéglősök, Kávésok és Italmérő Ipartársulata, — A Brassó megyei Vendéglősök, Kávésok és Kocsmárosok Ipartársulatának — Csepeli Kocsmárosok Ipartársulata, — Sárvár és Vidke Vendéglősök, Mészárosok, Kávésok és Hentesek Ipartársulata, — A Pécs-Baranya Vendéglősök Ipartársulata és — Az Aradi Pincér Segélyző és Elhelyező Egylet, hivatalos lapja.

Előfizetés: **Egy évre 12 kor. Félévre 6 kor.**
Megjelenik: 1-én és 15-én.Szerkesztő és lapfőigazgató:
Flór Győző.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13. sz.

A vendéglősipar jogviszonya.

Sokszor mutattunk rá a »Fogadó« hasábjain, hogy a vendéglősipar jogviszonyát sűrűn kell szabályozni, mert úgy, ahogy ez a fontos iparág a mai változott viszonyok között tengődik, türethetetlen. Mint iparág nem fejlődhetik, a jogos önvédelem eszközei hiányoznak, a vendéglősök szervezkedésére hiányzik a társadalmi celekvés biztosítéka és ami megvan, az a jogtalanság és lealázás maradványa. A hazai vendéglősipar manapság számottevő és törekvő iparosított. Hogy ipari haladásában és egzisztenciájának biztosításában talpalatnyi területet nem foglalhat el, annak részben önmaga az oka, de leginkább oka a kormány szűkekéblisége és a helyes belátásnak a hiánya, amit kormánykörökben tapasztalunk.

Mért van ez az iparág más országokban rendezve? Mért kell éppen nálunk jogtalannak lenni a vendég önének mint iparosnak? Mért nem iktatják nálunk törvénybe a vendéglősipar jogviszonyát és a társulat úján elérendő haladás biztosítékait? Ilyen és hasonló kérdések egész láncolatát vethetnénk fel és mindgyikre csak azt a választ nyerünk, hogy ezzel az iparággal szemben igen kényelmes a kormány helyzete és igen szűkekéblű a felfogása. Nincs törvény biztosíték a haladásra, a szervezkedésre, hanem ahelyett megvan engedve, hogy a vendéglős legyen napzsamos a bortermelőnek, a sörgyárosnak és adószedője és a roskadásig adófelétője a kincstárnak.

Dicséretére válik a »Székesfehérvári vendéglősök és kocsmárosok ipartársulatának«, hogy ez ügyben, a hazai vendéglősök és iparuk érdekében tartalmas beadvánnyal újbol fordult a kereskedelemügyi miniszter urhoz, kérve őt, hogy ebből, a mivel sem indokolható szegénytelen helyzetből szabadítsa fel a hazai vendéglősöket és az újipartörvényben szabályozza ipari jogviszonyaikat és nyújtson biztosítékot gazdasági és kulturális fejlődésére, hogy szervezkedve, erőt nyerjen az önvédelemre.

A magvas tartalmu beadványt bemutatjuk a »Fogadó« olvasóinak, hogy azt megismerve, a létező szakipar-

társulatokirjanak fela kereskedelemügyi miniszter urhoz és jelentsék ki hozzájárulásukat a beterjesztett kérvényhez.

A f. hó 8-án beterjesztett kérvény így szól:

Nagyméltóságu Minister Ur!
Kegyelmes Urunk!

Ipartörvényünk revizionális munkái ez idő szerint még nincsenek befejezve, legyen szabad a vendéglősipar érdekében a következő időszéri kérvényrel Nagyméltóságod elé járulni.

A vendéglősipar jogviszonyainak törvényes szabályozása iránt ipartársulatunknak nem első beadványa ez. Már korábban is batoroktundt ennek a fontos iparágunk az érdekében Nagyméltóságod elé kérvényt terjesztini, rámutatván abban a tarthatatlan viszonyokra, melyek következtében a kisebb üzletek egymásután tönkre mennek.

Pedig a vendéglősipar többszörös hasznát hoz az államkincstárnak. A bortermelő gazdaközönségnek, a sörgyártásnak mintegy eladási közvetítője szerepel. A vendéglős, hivatalosan fogva iparkodik az italokon tudalni és ebben a szerepében ő szerzi meg a termelő hasznát, annak adóját, a sörgyár, a hisupar hasznát és adóját és így a kincstár legszorgalmasabb adószedője és fizetője. A vendéglősiparunk ezen tényekkel fogva közgazdasági tekintetben fontos szerep jut, ami érdemessé teszi arra, hogy jogviszonyait szabályoztassanak. A vendéglős üzleti haszna nem a saját egyéni haszna, hanem országos közhaszn.

Az új ipartörvénytervezet azonban a vendéglősipart éppenséggel abban az állapotban hagyja, amelyben eddig volt. Mikor minden téren a haladást, a természetes fejlődést észleljük, ebben az iparban nemcsak haladást nem látunk, hanem a folytonos megszorítások, az italmérés óriási mértékben visszacentralizálása folytán egyenes visszafejlődést tapasztalunk. Ha ez tovább is így tart, akkor ez az iparág az anyagilag erősebbek kiváltását fogja képezni és az anyagiakban gyöngyökbek alá fognak merülni a létező folytottalt nagy küzdelemben. A köz-

terhek folyton emelkednek, a megélhetés feltételei folyton súlyosbodnak, az egykor megelégedett középosztályú vendéglős kocsmáros társaiadom már is roskadozik a megélhetés terhének sulya alatt.

Ennek az állapotnak lényeges oka az, hogy ennek az iparágunk a törvény nem nyújt módot a hathatos önvédelemre, az önségítésre, mert amit az egyik része felépit, azt lerombolja a másik része, tudatlanul bár, de elfasult, apathikus egykedvűséggel és pedig az ebből az állapottól önként keletkező elkeseredettséggel. *Ebben az iparágban nincs meg a kötelező biztosítéka az együttműködésnek*, mintha akár társadalmilag, akár gazdaságilag, akár iparpolitikai szempontból kedvezőbb volna a széthuzás, az anyagi tönk, az erkölcsi-ethtikai súlyedés.

Ez az állapot arra vezethető vissza, hogy ez az iparág mint ipar három ministerium rendelkezése alatt áll. Holott annak ipari része kizárólag — úgy mint ez Ausztriában van (az ipartörvény előtti időben már mint Céh volt szervezve) — ahol ez ugyszólván évszázadok óta fényesen be is vált, az ipartörvény rendelkezése alá kellene hogy tartozzék. Ennek figyelembe vételével a vendéglősökre vonatkozó rendelkezései az 1899. évi XXV. t. c.-nek megjavítva és a gyakorlati élet követelményeinek megfelelően átalakítva, az ipartörvény keretebe tartoznak.

A pénzügyi hatóság hatáskörébe tartozik a vendéglős adó és illetékügye, de semmi esetre sem ennek ipari vonatkozása. Hiszen más iparágban nincs beleszólása a pénzügyi hatóságnak az ipar rendszeti ügyeibe és ez természetes is. A vendéglősipar ipari fejlődése ezen természetellenes rendelkezés folytán valósággal beköbba van verve. Haladás helyett visszatejlődést szült eddig is és a változott gazdasági viszonyokkal fogva rohamos hanyatlásnak indult.

Kegyelmes Urunk! Szabadjon hivatozunk a most hatályban levő Ausztria »Gewerbeordnung«-ra és különösen annak 16., 20. és 107. §-aira, melyek

segítségével Ausztriában és különösen Wien-ben olyan vendéglőspartársulatok fejlődtek, melyek ipari szempontból maguk tartanak rendet ebben az iparágban és olyan kulturálisintézményfejlesztettek, melynek gazdasági, erkölcsi-ethikai, szakipari nevelési eredményei kizárólag a köz javát szolgálják.

Az ausztriai törvény áldados rendelkezései folytán pl. Wienben, hol magunk győzöttünk meg a valóról, az ottani 4000 vendéglos kötelező társulás követeiben egy táborban vannak. Ezáltal vált lehetségessé, hogy az ottani vendéglőspartársulat saját hajlékában szakipari tanonciskolákat tart fenn, melyekben a növendékek, mint a vendéglősparajvendő nemzedéke, az ipari képzéssel mellett általános tudást és műveltséget szereznek. Fentartanak főzőiskolát, melyben szakácsokat nevelnek. Számos jobbmodu polgárcsalád leánygyermekei ut tanulnak főzni, külön fontartott tanfolyamok alatt. Fontartanak pincékezelési tanfolyamot mint a tanonképzés egyik lényeges kiegészítő részét. Fentartanak a saját iparuk céljaira pincérelhelyező intézetet, van nagy könyvtáruk és kiadnak szaklapot. A tanoncszerződést és felszabadítást maguk végzik és egyéb tekintetben is állandó támogatói az iparhatóságoknak, mely egy szakipari, közigazgatási mint iparrendezési tekintetben nagy hasznát veszi a vendéglőspartársulatnak. Az iparban magában pedig példás rendet képes tartani; főnök és személyzet közt felmerülő differenciákat mind a két fél megelégedésére rendezi.

És hogy mindezt a közérdekv munkát fényes sikerrel elvégezheti, arra egyedül és kizárólag az ipartörvény nyújt módot, melynek nevelési hatását nem lehet tagadni.

Kegyelmes Urunk! Mindezt látva és tapasztalva s meggyőződve arról, hogy a gyakorlati életnek milyen kiváló szolgálatot lehet tenni böcs törvénykezési intézkedéssel; azon tiszteletteljes kérelemmel hátkordunk Nagyméltóságod elé járulni, miszerint méltóságok a magyar vendéglősparaj jogviszonyát a jelzett módon az új ipartörvényben szabályozni, hogy az iparág megérdemelt biztosítékokat nyerjen gazdasági és kulturális fejlődésére. Ezek után maradtunk a legmélyebb tisztelettel Nagyméltóságodnak alázatos szolgálói — a

Székesfővárosi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata.

A Fogadó előfizetőinek (vidékieknek is) ingyenes jogitanácsot ad dr. Gyenes Manó ügyvéd, lapunk jogi munkatársa. (Lakik V., Alkotmány-utca 23.)

A Székesfővárosi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata hivatalos közleményei

Az ipartársulat hivatalos helyisége VIII., Rákóczi-ut 13, II. 20. sz. a. van.

Hivatalos órák: minden hétfőn szerdán és pénteken délután 3—6 óráig.

Jogitanácsot ad az ipartársulat minden tagjának a társulat ügyésze dr. Waigand József, lakik IX. ker., Üllői-ut 5. — A jogitanácsadás a tagokra nézve díjmentes.

Az ipartársulat tagjai minden szakipari-, adó- és illetékügyben, szakbeli utbaigazításért forduljanak az ipartársulat titkárához.

Az ipartársulat mindenemű hivatalos közleménye kizárólag a „Fogadó” útján közöltetik.

TÁRSULATI ÉLET.

„Közgyűlés. A »Tolnavármegyei vendéglősök és kocsmárosok ipartársulata« elő 20-án tartotta é. r. közgyűlését a Szekszárd fogadó kistermében, meglehetősen látogatottság mellett. A »Fogadó« Fekete Gyula munkatársunk képviselte. — Tóth Gyula elnök a közgyűlést megnyitva, üdvözlő a megjelent tagokat és szavakban vázolja az egyesület célját, mely immár a vármegye területén levő vendéglős és kocsmáros szaktársak tekintélyes hányadát közös együttműködésére kérteti. Örömmel jelenti, hogy az egyesületnek már 128 rendes és 5 alapító tagja van, s így alapos bizalma van arra nézve, hogy a fiatal egyesület rövid idő múlva az ország tekintélyes szak-egyesületei között foglalhat helyet. Beszámol azután az egyesület múlt évi munkásságáról, megemlíti azokat a tevékenységeket, melyeket az egyesület a vásári jog megszerzése, a korlátolt italmerési engedélyek visszaéléseinek megszüntetése, a zórórák igazságos és méltányos szabályozása, továbbá a vendéglői iparnak szakképzéshez legelő kötése tárgyában kifejtett. Örömmel konstatálja, hogy az egyesületi élet eléggé élénk volt, amennyiben 1 rendezés, 1 rendkívüli és 7 választmányi ülést tartott, mely utóbbiakban az egyesület belsegyeit vitatták meg. Ezután az évi zárszámadás jelentését elrendelte. Következett a tisztikar megválasztása. A közgyűlés újból és nagylelkűséggel Tóth Gyulát elnöknek és alelnöknek Obernik Károly (Szekszárd) és Raisz Ferencet (Dombóvár) választotta meg. A választmány tagjai lettek (szekszárdiak): Almási Lajos, Dömötör Sándor, Komlosy Antal, Horváth Vince, Nagy Sándor, Boday Gusztáv, Schaffer Sándor és Waldmann Dezső; Erdős Zsigmond (Bonyhád), Rudnyánszky Ferenc és Piller Máttyás (Bátaszék), Döme István és Győri István (Paks), Hirsch Lajos (Tamási), Jáger János (D.-földvár), Kovács

Jenő (D.-földvár), Komáromy Ferenc (Decs), Wirth Henrik (Tolna). Szabó Jenő (Dombóvár) és Vice János (Dábrók). Számvizsgálók: Haspell József (Szekszárd) és Pfeifer Konrad (Alsónána). Ezután a közgyűlés elhatározta, hogy a szövetségi közgyűlésen 2 taggal képviselteti magát s a képviselettel Tóth elnököt és Raisz alelnököt bízta meg. A tárgyszorozat ezzel kimerítvén, elnök az ülést berekesztette.

A szatmári vendéglősök és kávéosok mozgalma. Tudósítónk jelenti, hogy a szatmári vendéglősök és kávéosok aug. hó 20-án a Pannonia étteremben népes értekezletet tartottak, melynek tárgya volt: a vendéglősök é: kávéosok rovására fűzőt visszaélések megakadályozása. Elhatározta, hogy küldöttséget menesztetnek az elsőfokú parhatoság főnökehez, kitől sérelmeikre orvoslást kérnek. Egyben mozgalom indult meg a kávéosok és vendéglősök ipartársulata megalakulására, melynek megvalósulása már a közel jövőben várható.

Alakuló közgyűlés. A »Marosvásárhelyi és Marostudamegyei vendéglősök, kávéosok és kocsmárosok ipartársulata« f. hó 13-án délután tartotta véglegesen megalakuló és tisztújító közgyűlést, az ottani Transylvania fogadó éttermében. A közgyűlés lefolyását közelebbi számközlésben ismertetjük.

Keddi összejövetelek. A »Pécs-és Baranyai vendéglősök ipartársulata« tagjai keddi összejöveteleiket a következők rendben és helyeken tartják: Szept. 21-én Hantz J., Ferencik-utca 28-án Haberfeld M., Makár-utca.

„Szövetkezésben az erő . . .“

Szatmár, 1909. szeptember 7.

Ez a jelszó alapja a mai egész világrendszernek, mert manapság bármely foglalkozási ágáln eredményt elérni csak úgy lehetségessé, ha leomlik az egymást elválasztó kenyérrigység válaszfala, ha egymásban nem a konkurenst keressük, hanem minden ténykedésünket a testvéries együttműködés hatja át és mindenben közös elvek alapján járunk el.

A szorosabb értelemben vett kézműiparágaknál mindenütt megtaláljuk a helyes utat gyártmányaink a fogyasztókhoz eljuttatására is.

A vendéglős és kávéosipar pedig semmivel sincs hátrább a többiekénél. Elmúltak örökre azok az idők, hogy minden jött-ment vendéglőt megkérdezzék nyitott; a modern ember tulajdonul izlése, de maga ezen iparág fejlettsége is megkívánja — a művelt, tanult embert. A vendéglősök és kávéosok eminen érdeke az, hogy maguk között csak a becsületeseket és a tisztességeseket tőrjék meg, de pellengérré állítsák azt, ki nem közéjük való. Mindezek nem öletszerűen jutnak eszembe, hanem az alkalmából, hogy a

szatmári vendéglősök és kávéosok csak most jöttek rá azon igazságra, hogy egyesüléssel az erő, hogy érdekeik eredményes kivívását csak az eszelen remélhetik, ha üzleteiket közös elve alapján vezetik. A kívülről jövő támaszok ellen hathatósan csak úgy tudnak védekezni, ha mindnyájan mint egy ember lépnek fel és bizárolag úgy tudják meg lehetősíteni kizárólag, ha egymást becsületesen támogatják.

Kévs város van az országban, hol a vendéglősök és kávéosok existenciáját közelről érdeklő oly nagymérvű visszaélésekkel találkozunk, mint Szatmárt. Itt általánossá vált az a szokás, hogy bort inni nem a vendéglőbe járnak, hanem a bortermelők házaiba, kik valóságos kocszmákat tartanak fenn. A közönség pedig szívesen és tömegesen keresi fel ezeket a helyeket, mert olcsóbb italhoz jut, hisz ez természetes is, mert ok mentesek attól a nagy rezstől, amely a vendéglősöket meg a kávéosokat nyomja. Ugyancsak megörögzött szokás Szatmártól a fűszer- és csemegkereskedésekben a törvény által szigorúan tiltott poharankénti kímérés is. A vendéglősök és kávéosok helyzete rőzsásnak egyáltalában nem mondható, örökös dolog — örökös vesződség és a mai nehéz viszonyok között jó ha a megélhetésre jut.

A nagyobb és apróbb bajok egész tömege nehézik úgy is a vendéglősökre és kávéosokra, támogatást pedig csak egymás által és egymásban találhatnak. Az emberek nevetnek a győneken, de megbecsülik és komolyan veszik az erőket. Itt a legfőbb ideje, hogy mindenütt, hol a kávéosok és vendéglősök ipartársulata még nincs meg, habozás nélkül alakítsák meg azokat, mert csak így állhat érhető el, hogy a jogos igények becsületese és humánus kielégítést találjanak.

A fejlődő Magyarország virágzó városai közé tartozik Szatmár, hol a lüktető élet egészében van meg, hol a vendéglősök és kávéosok feladata már súlyos, de ezek feladatuk magaslátára emelkedni mindaddig nem tudhatnak, míg bensőjüket át nem hatja egymás megbecsülésének — egymás támogatásának átértelt tudata.

Márkus Pál.

Darányi miniszter és a Tokaji bor.

Mi csak azt sajnáljuk, hogy a mi fogadó, vendéglős-iparunk nem Darányi Ignác földmivelségi miniszter részortjába tartozik. Ha a vendéglősipar sorát illetően itt történe döntés és irányítás, egész más volna a gazdasági eredmény úgy ezen ágra, mint a szőlőszeti és borászati ágra nézve. Most ezek a fontos részek ketté vannak osztva és pedig az utóbbi Darányi miniszteriumába, míg a vendéglősipar háromfelé: a pénzügyi, kereskedelemügyi és belügyminiszteriumba. Ez a széttagolás termé-

zetesen nagy hátránya nemcsak a vendéglősiparnak, de a szőlő- és bortermelésnek is, mert a különböző miniszteriumok intézkedései ennek a két résznek az érdekeit valóságos szembe helyezik egymással, holott az érdekek nem különbözök, hanem egészen egyformák.

A szerencsésebb helyzete tehát, a szőlőszeti és borászati résznek van, mert ezt abban a földmivelségi miniszteriumban kezelik, ahol minden osztályvezetőbe és minden tisztviselőbe, a miniszteri titkártól kezdve teljesen bevesődött a bölcs vezérlő: Darányi Ignácnak a jó szellemé és ambíciója. Már pedig ahol a tisztviselőket teendőikben jóakarattal és ambíció vezérli, ott a kezelésre bizott bármely ügy csak hasznát és előmenetelt látja. És ezt látja a szőlő- és borgazdaságunk ügye is, amely Darányi miniszter ugyancsak nagy szerelettel mivel és fejleszt a miről ékesen az állami kezelésben lévő szőlőtelepek, a budafoki pince-mesteri tanfolyam s az okszerű szőlőtermelést, a pince- és borkezelést ismertető számos iskolák tanuskodnak.

De nemcsak így működik Darányi jó szelleme. Körülvesz és mindent, ott van mindenütt és nem hagy figyelmen kívül egy alkalmat sem, amidőn a borgazdaság érdekét lehet szolgálni, úgy amint az utóbbi nemzetközi orvoskongresszusok is tette. A nemzetközi orvoskongresszus alkalmával ugyanis, amidőn az őt világrész minden államának tudós és tudásra vágyó orvosai és állami kiküldöttei, közel négyezren jöttek össze Budapesten, Darányi földmivelségi miniszter minden kongresszus tagnak 2—2 üveg tokaji bort küldetett a lakására.

Hogy a miniszternek ez a tette mily fontos és jelentőségteljes, azt csak borász ember és az tudja megítélni, aki ismeri Tokajnak híres borát, melyhez hasonló a világnak egyetlen szőlőhegye sem terem, és amely a maga kitünő világosságában eddigelőt ugyancsak kevés külföldi izelt. Darányi miniszter figyelmenek és így eszméjének köszönhető, hogy a magyar földnek eme nevezetességét a külföldiek is megismerték.

☞ Hogy tehát a földmivelségi miniszternek ezen eljárása nemcsak fontos, de szükséges is volt, ép ez a körülmény, a messze külföldnek e tekintetben való tájékozatlansága igazolja. Ez a tájékozatlanság pedig a nemzetközi orvoskongresszus néhány tagjának a következő esetében látjuk. Megtörtént ugyanis, hogy néhány abstinentes orvos a küldött tokaji bort visszautasította. Mikor azonban megmagyarázták nekik, hogy mi az a Tokaji és hogy ilyen kiváló dolgot még egy abstinentesnek is célszerű megismerni, (ha nem is meginni), nagyon megbánták tapintatlan eljárásukat, amit ugyancsak szerettek volna visszacsinálni. Ezt ugyan már nem tehetők, de azt már csak azért is

megeselekedték, hogy vendéglőben igyekeztek a magyar borok királyát megismerni. Hogy azután ez sikerült-e nekik, azaz hogy jobban izlett-e ez nekik mint Darányi miniszter bora izelt volna, — nem lehet tudni, mert erre nézve a boritaltól tartózkodók mit se árultak el.

Darányiötletének a jóságát és célszerűségét a legjobban ez az eset mutatja. De maui ez mást is. Azt, hogy nincs senkinek, aki jobban viselné szíven sorát a magyar bortermelésnek és gazdaságnak, mint maga Darányi Ignác földmivelségi miniszterünk.

A borviz-kartell.

A »bojkottált« ásványvizek.

A Fekete Mór-féle borviz-konzorcium ezeket a vizeket kartellirozta és emelte föl 140—160°/o-kal:

Borszék, Bodoki Matild, Boros, Borhegyi, Bohóti Előpatók, Felsőrákos, Fehérik, Glória, Hargitálgaz, Horgász, Hankó, Kásson-jakabfalvi (Borpatok), Kásonyi főkut (Salutár), Répát, Sztojka.

Erdélyi szaktársaink felhívják a kartársait, hogy az itt felsorolt vizeket sehol se szolgáltatassák ki (legfeljebb felemelt árk mellett) s a közönséget igyekezzenek a borvizkartell (*Magyar ásványviz forg. és kiv. részvénytársaság*) kapcsi céljairól fölvilágosítani.

A bojkottált »Borszék«.

Erdélyi szaktársaink fölhívják úgy az erdélyrészi, mint a Királyhágón inneni vendéglősöket, hogy az erdélyi vizekkel bojkottálják a »borviz-kartell megalapítója: Fekete Mór-Borszék« vizét is. A nagyközönséget, de különösen a vendéglős-kocszmárosokat kiközösítő kartell megérdemli, hogy gonosz merényleteért a vendéglősöknek egész nagy egyeteme sujtsa.

KÜLÖNFÉLE KÖZLEMÉNYEK.

Közönségünkhoz. Fölkérjük azon tiszteltelőzöit, akiknek előfizetése a mai számmal lejárt, sziveskedjenek a lappal mellékelt utalványon az esedékes díjat postaföldattalval beküldeni. Ugyancsak kérjük hátralekos előfizetőinket, hogy az előzőleg levél vagy lev.-lap utján intézett előf. kérelmünket sziveskedjenek figyelembe venni. T. szaktársainkban is előnye ez, mert ezzel elejét veszik a további előfizetési intés és fölszólításnak és ezzel a saját lapjuk kiadóhivatalát horribilis kiadásoktól mentik meg.

Kimaradtak. Mai számunkból a »Kis-tanítás«, a »A borviz kartell«, az »Ideges vendég« (Potyondítól) stb. közlésünk a jövő száma maradt.

Hymen hírek. — Nika Antal fővárosi vendéglős szaktársunk szépműveltségű leányával, *Lujza* kisasszonnyal, szeptember hó 12-én tartotta egybekelését

Rahling Alajos építőmester, Kolozsvár. — *Papp József*, az országhosirú Pílvax-féle kávéház új tulajdonosa, a m. hó 16-án vezetteoltórhöz öv. *Mayer Adolphe* urnót, Budapestről. Mint nász-nagykó Tóth Gyula királyi tanácsos és csikszentkirályi Mártonfy Béla főhadnagy szerepeltek. — *Schäffer* Sándor szekszárdi kávé szakértársunk szépmivelségi leánya, *Sarolta*, augusztus 26-án tartotta menyegzőjét *Keller* Sándor főpincérral, Szekszárdon.

A tokaji bor értékesítése. Ugyan-ezen cím alatt lapunk utóbbi számban megjelent cikkünkre hiteletérdelem oldalról felvilágosítás érkezett hozzánk az iránt, hogy a cikkünkben kimutatott 100%-os haszon nem marad ám meg egé-zében a tokaji bortermelők társasága r. t.-nak. A b o k t. i. 2-3 évig, de tovább is felsekence, itt az időközi kamatvesztés fedezetet kíván, továbbá a sok ellenség, stb. stb. Hát ez mind igaz és elismerjük, de minden olvasónk is tudja azt, hogy a tiszta haszon csak az üzleti költségek letétele után állapítható meg. Ez a különbség a bruttó és nettó közti. Mi bruttót mutattunk ki, ami egyéb magyarázatra nem is szorul. Minden tisztességes üzlet megérdemli a maga hasznát, vesztéséget pedig csak ideig-óraig lehet üzletet fentartani. Cikkünknek nem is az volt a célja, hogy két-ébe vonnánk a kereskedő jogát tisztességes haszon elérésében, hanem az, hogy rámutassunk a közös szerzés előnyére, amit a vendéglők közös borpincéjének szervezésével el lehet érni.

A polgári sör. A napokban lezajlott Nemzetközi orvos kongresszus-sal kapcsolatban sok szót orvosi *Polgári sör* gyártást látogat meg. Ezen világhírű magyar gyártelep, valamint igaz magyar vendégszeretete kitűnő benyomást tettek vendégeinkre. Egy *New York-i* nagy-névi orvos kijelentette, hogy a kőbányai *Polgári sör* főzede *Kitűnő sör* nem ismeretlen előtte, mert otthon is naponként azt issza; az orvos kijelentése egy egyiptomi orvos viszont megjegyezte, hogy ő pedig *Cairóban* lett hü barátja a *polgári sör* nek, amely ott is nagy kelendőségnek örvend.

Erdélyi vendéglős szakértársaink köz-érdeklő ügyét támogatásuk azzal, hogy ne legyenek, ne adjunk el (Lefeljelző 20-30 fillérrel emelt áron). *Borszejk* vizet.

Az antialkoholizmus meg a bunda-szesz. Borzasztó furcsa képeket és tükörképeket van tele agatva falai ennek a mai árnyékvilágnak, amelyben a jelen csenevés (ne mondjuk hogy: züllött anyag léha) korszaknak még csenevészebb nemzedéke mórsozja le a csónades és egyhangy életét. Vagy nem furcsa és rémséges törképet lehet-e látni a mi antialkoholizistáinknak ama ténykedésében, hogy amikor a bor-és sörivásnak az egészségre rettetlen káros kihatását (?) hirdetik gyűléseiken

és ezt a hőbortos eszmét propagáló egyes lapjaikban, — az embereket tényleg nagy mennyiségben pusztító »bunda-szesz«-ről még csak említést se tesznek. Még egy gyűlésükhöz kifolyólag se volt alkalmunk hallani vagy olvasni, hogy az alkoholellenesek, a kormány figyelmét igyekeztek volna fölívni, hogy a pálinkák megmérgezésére használt fasz-szesz gyártását tiltsa be. Pedig ez — és csakis ez — a talaj volna hálás ténykedésük számára, mert itt az állítólagos nagy és emberbaráti célszaktat érvényesíthetnek. Amde, a »le az alkohollal«-étvált vagy vélik, hogy az emberiség nagy érdekűgét ezen a téren szolgálja a rendőrség, mint ahogy ez a derék testület cselekszik is. Kassáról jelentik, hogy a rendőrorvosok vizsgálatot tartottak a kassai borkereskedőknél s e közben Pafkovics D. üzletében 169 lit. methyalkohollal hamisított szeszes italt találtak megállapították, hogy az italokat az Atlanta ágynőkei szállították. A sok veszedelmel magában rejtő hamis árut persze eldobozták. Ha valamikor az ilyen áruknak a mérge, az a bizonyos methy (fasz-szesz) is elleend pusztítja, ez is a rendőrségnek és illeget mindenki másnak, csak éppen az anti-alkoholizistáknak nem lesz köszönhető.

FA szaklap hívatása címen, a »Népszava« szeptember 9-i számban támadás és fenyegetés foglaltatik a »Fogadó« ellen, mert a marosvásárhelyi *»Köröz«* kávéház tulajdonosa és személyzetek közti felmerült differenciát nem úgy közele, amint az némelyeknek tetszett volna, az is el van mondva a közleményben, hogy a *pincérek közleményét nem tettük közzé*, hanem *arra* a »Fogadó« szerk. iuzeneteiben válaszoltunk. Ennek következtében kérk — ugyan nem tudjuk ki, — hogy a Fogadó-szaklap-ne és megfenyegetik azzal, hogy nem fogják olvasni és másokat is arra fogják bírni, hogy ne vegyék a közükbe. — Ézreke néve a következőket jegyeztük meg: — A »Népszav«-tővédség etette az, aki azt írta, hogy a Fogadóhoz a pincérek közleményét küldték be. Ez nem történt meg, de kaptunk levelet M. vásárhelyről aug. 9-én, melyben a levél írója (nem pincér) az ottani *Ellenér*-bőlvikáért cikk közléseletét kérte. A közlemény a »Körözésim«-címét viselte, amit olvasván, tényleg oly rémséket találtuk, hogy nem mertünk neki hittel adni, felelősséget pedig annál kevésbé voltunk hajlandók vállalni érte, mert maga a közlemény bejöttök jelezte, hogy sajtoerre van kiltatása. *Jött erre meg egy levél, mely nem volt aláírva; névtelen leveleket pedig, miként a »Népszava«- vagy más sajtó, is mi sem szoktunk figyelembe venni. Kaptunk levelet az említett üzlet fő-pincérről is, ki a megjelent közleményt rágalommal minősítette. Ezt sem közzöltük, hanem az első levélre a közvelekezőket üzentük az aug. 15-ki Fogadóban.*

Ellenér, *Marosvásárhely*. Az érdekeltek nem fordultak hozzánk a gy nem reprodukálhatjuk a beklüdtöket. Nekünk nem az képezi a feladatunkat, hogy alkalmazotti és főnök közti elértelenséket kiéleltsünk, hanem az, hogy kiegyenlítettük A beklüdtől közlés különben is annyira háborzongati, hogy akarva, nem akarva is kötelezőnkünk kell az eset megtörténtében. Ez a körülmény pedig, tekintettel a sajtó komoly és magasbón feladatára, óvatosságot és ellenőrzést igényel. Üdvözlés.

Ezek után pedig azt hisszük, a »Népszava«-igazat fog nekünk adni abban, hogy a szaklap hívatásának ep akkor nem felelt volna meg a Fogadó, ha ebben az esetben másként járt volna el.

Miert püsszeg! — A főváros egyik jömenetelű és jó konyhájáról ismert polgári étteremben, ahol a gazda maga teljesíti a főpincéret teendőket, (de nemcsak számol, hanem dolgozik is, akár csak az éthordó vagy a borfú) történt a napokban, — ami ugyan megtörténik mindennap és mindenütt — hogy az egyik vendég elkezdett püsszegni. — Miert püsszeg! — szól rá keményen, de azért jó modorban a vendégölös. — A pincérnek püsszegtem, — mondja a vendég — Látja, láthatja, szől ubjól a vendégölös — hogy itt mindannyian dolgozunk. Mért nem szól, ha valamit kíván, — mit püsszeg. Mint intelligens emberek tudni kell, hogy az embereknek nem szokás püsszegni. Már pedig én magamat és ezeket a dolgozóitársaimat (a pincérekre mutat) az emberekhez tartozóknak tudom. — Az a vendég a vendégölösnek eme nyomatékos szavaira nem szót semmit. De nem is szólhatott, mert megbánta, megsértve nem lett. Tehát nem volt mit szólni. Legfeljebb hálás lehetett, hogy arról a rossz szokásról, ami magára és másra is kellemetlen, leszoktatott. Mert hogy többé sem ebben, sem más vendégölösben nem lett fog püsszegni az az illető vendég, az több mint bizonyos. De az is biztos, hogy az ilyen eset nem árthat sem egyik, sem másik vendégölös jöbrének vagy menetének, mert hiszen egy forgal mas és pontos üzlet az ilyen egy vagy két vendégölös esetleges »elmaradását« meg nem érzi.

Pardon! — Te szősi! — szól az egyik fővárosi étterem kis Balambérgyóhoz az asszonya — szaladj csak ott a sarónál beforduló Kutagasi urhoz és kérdezd meg, hogy az a bizonyos készület mikor lesz kész? — A mi Balambéruknak pedig szalad és ott az utcasarokn megállít egy urat, azonban nem azt, akinek az izenet szől, amit ugyan a szősi gyerek is rögvést észrevesz és így szól: — Pardon, össze-izestteltem Önt egy urral! . . .

Igyunk Tokaji bort! Arra az eseményre, hogy Darányi földmivelségi miniszter a nemzetközi orvoskongresszus tagjainak 2-2 üveg tokaji küldött, megindult a *tokaji* bort ajánló reklámok áradata, akárcsak a Tisza és Maros folyók, ugy tavaszi hóolvadáskor. Ígyunk tokaji bort! — reklámolja egyszerre (?) a napilapok újdonság rovataiban és a hirdetések közt a sok borkereskedő. Mert, hogy mindazok borkereskedők az istenadták, akik a tokaji bort oly melegen és nagy hangon ajánlják megvételre. Hozzá az egyik: Abauj-szántórol, a másik Sárospatákról, a harmadik Munkácsról és a jó Ég tudná megmondani, hogy honnan, de mindenütt *tokaji* bort hirdetnek. Az ilyen megtévesztő reklámokra mindenkor figyelmeztette a *Fogadó* a fogadós-vendégölös közönséget, úgy amint ezt ezennel is cselekszik. Vendégölös és kávé szakértársaink tehát legyenek óvatosak s tokaji bort csak Tokajból, vagy Tokaj közvetlen közeléből és csak termelői, de *kereskedőtől egyáltalán* ne rendeljenek. Ha különben szaktársainknak

szükségük van tokaji borra, egész bizalommal forduljanak a »Tokaji bortermelők társasága R. T.-hoz Tokaj-ra. Ezt a társaságot, mely csak termelőkből áll, és azért szövetkeztek, hogy a borkereskedők által elrontott jóhírté a borok királyának vissza szerezzék: ismerjük és mint ismerős bortermelőket bátran ajánljuk mindenki figyelmébe.

A nehezen fizetőkhöz Ugy látszik, az előfizetési pontosságot illetőleg nemcsak a szaksajtónál és nemcsak a mi lapunknál vannak nehézségek, hanem ennek a körülménynek a súlyosságát érzik más lapok is. A »Rózsahegy és Vidék« szinte nem ment ettől a bajtól, dacára, hogy e lap társként az előfizetési díjak beszedésére névze szintén a legkényelmesebb módot, a »postai megbízás útját« választotta, amit azonban az előfizetők szinte perhorreskáltak. Laptársunk ebből kifolyólag ezt a kíméletes kitanító figyelmeztetést intézte olvasóihoz:

... Lapunk második felévi előfizetési időszakaának elteltevel, az előfizetési díjakat t. olvasónkól postai megbízás útján voltunk látnak beszélni. Ugy értesültünk, hogy t. olvasónk egyik-másik a beszedés ezen módját perhorreskítja. Pedig arra semmi ok nem fog fenn. Azt tartjuk, hogy ha mi olvasónkunk megkímélik a től a fátad-ágit, hogy az előfizetési megújítása alkalommal postai utalványt állítsanak ki és azt a postára vigyék, az senkire névze sérlem nem lehet és pedig annál kevésbé, mivel hiszen a beszedésnek ezt a kényelmesebb módját valamennyi olvasónkunk szemben alkalmazzuk és mert az eddigi jóvedelméből egy jól javalmazott pénzbeszedő alkalmaszára — Isten bizony — nem telik.

A kiadóhivatal.

Higyük el t. olvasónk, hogy a »H. és V.«-nek teljesen igaza van.

Stadler Károly. A hazai fogadós-kar egyik széles körben ismert tagja, Stadler Károly, a Rákóczi-úti Fehérlő fogadó tulajdonosa és a keleti pályaudvari vendéglő bérleto, f. hó 4-én hosszas betegség után elhalálozott. A 64 évig élt Stadler Károly, nemcsak a fogadós-vendéglőiparban, hanem társadalmi téren is általánosan ismert és közszereplő egyéniség volt, s itteni kiváló tevékenységéről a koronás arany érdemkeresztet kapta kitüntetéssel. Ezenkívül székesfővárosi bizottsági tag, a kereskedelmi és iparkamara beltagja, a bpesti kir. kereskedelmi és váltóörvényeszközöknek, a budapesti-erzsébetvárosi bank r. t. igazgatósági tagja és ugyancsak az Erzsébetvárosnak egyik vezérembere (törzsfőnöke) volt. Az elhunyt fogadós temetése e hó 7-én, szép verőfényes délután és igen nagy számú közönség részvételével történt az erzsébet-úti temető halottas házából. A temetésen a társadalom minden osztálya képviselve volt. Ott voltak az elhunyt jóbarátai, többen a VII. és VIII. kerületi ténnyezők közül és sokan a vendéglősök és pincérek, valamint a vasúti tisztviselők és altisztek közül. A gyászszertartás befejezésével az elhunyt barátja: dr. Morcsányi Károly volt orsz. képviselő beszéltatta el, mire a Máv. altisztek

dalárdája a »Miért oly boros« című gyászalt énekelte; majd a gyászkoszóra helyezték a díszes ércokporost, amelyet Glöck Erős és neje szül. Stadler Marianne és gyermekeik, azután Glöck Frigyes és neje és a résztvevők nagy sokasága kísért el a sirig, ahol egy vasúti tisztviselő mondott búcsuzató beszédet az elhunyt fölött. Ezután a családi sirbaltba tették a koporsót, amelyet a díszesbalt díszesbalt gyászkoszorúk nagy halmaza majd a keresepült temető nyugodalmas csendjébe börtött be.

APRÓ HIREK. — Vasut megnyitás. A Dunántúli és Dunánmeten összekötés és gazdasági szempontból igen nagy jelentőségű Baja-Bátaszéki vasutat szeptember 4-én nyitották meg. Ugyancsak aznap a bátaszéki „Arany nap” fogadóban a vasut megnyitása emlékére nagy bankett volt, a következő menüvel: — Szárnyas ragu — Vesepecsenye pástétommal — Szárnyasok — Saláták — Turós. Káposztás és Almas-rétes — Gyümölcs — Körtéske — sal. — A jó magyáros étkék kiténi izeltesége miatt Rudnyánszky Ferenc fogadós szaktársunknak a bankett rendezésége azaz fejteki elismerését, hogy a vasut megnyitási aktusnak nem lehetett melóbb befejezése, mint ez a jól sikerült díszlakoma. — A Balaton fl. A sásonni befejezés megleg napokán örökös eseménye volt. A hadatvany fűdében ugyanis Hildegthi Mihályné, egy vesdőnapi iparos neje, ép fűdőt kezdett, amidőn hirtelen rosszul lett s az előhaladott boldog állapotban lévő asszony, a sekélyes vízben egy egészséges fingermeknek adott életet. A fiut és mamáját Mester János ottani vendéglős szaktársunk neje vette pártfogásába s ugyancsak ő is tartotta keresztjét az új honpolgárt, akit Buda névre kereszteltek. Balaton fiának, aki egyébként már is egy derek és vízrege legényke bevonatát teszi, nagy jóvót jősolnak a balatonmentén. — Letartóztatott borfű. Tomcsik József borfűt, aki Kirchner A. főpincéretől 100 koronát sikasztott és akit bicikli és egyéb lopással vádolnak, Kassán letartóztatták, Névadó S. J. — Feltaláló kir. hercegnő. A feltaláló nagy szerényben most már nemcsak fogadósok, vendéglősök sat. fogadókusának, hanem képviselve van a legelsőbály: a kir. és hercegek osztálya is. Ugyanis St. Francia kir. hercegnő, Lónyay Elemér gróf felesége egy olyan alkalmatosságot talált ki, amelyben az ételek — egyforma melegségben tovább eltarthatók. A találmányt persze, az osztrák fővárosban szabadalmaztatta a feltaláló.

Rendreutasítás. Legelsőrendű kívánalma a vendéglőközségnek — a sok mindenféle kivánsága közt, — hogy a vendéglős, kávév vagy pincér műveltemodorn, előzőkény és szolgálatkés legyen. Ezt mi is helyesnek és jogosnak ismerjük el. De ugyancsak helyenvalónak tartjuk azt is, hogy az a művelt közönség se viselkedjen másképp a vendéglős és kávéházakban részestett udvariassággal szemben. Az különben a legelőbb feltétele a műveltségnek, hogy a művelt ember udvariatlan nem lehet. Nos, és mégis mi tapasztalható nagyon gyakran? Hogy a magát műveltemnek tudó közönség — tisztelet a kivételnek — ép ezt a legelsőbb részt nem tartja be. T. i. udvariatlanodik, durváskodik. Amit az itteni eset is igazolni látszik. — A fővárosi Kolegerszky-féle kioszkban, egyik vasárnap délután, egy ur ember

vajat rendel, de a vajjal nekies megelégedve, amit látva Fekete Sándor főpincér, udvariassan elérdődni kezd, esetleg hogy a vajat kisereltesse. A vendég a helyett, hogy megmondaná az elégedetlensége okát, a főpincéret gorombán távozásra szólítja s amikor az tényleg megy is és fordul, hátulról ökövel hozzá vág. A főpincér erre a durva és nem várt inzultusra visszafordult és innen és amonnan is alaposan fölfofozta. A vajas vendég erre a szín én nem remélt s nyomos rendreutasításra és nékülük igyekezett távozni a kioszkból. Távozott pedig úgy, hogy az ott lévő nagy számú közönségből senkire volt iránta részvétellel. Szinte leritt, különösen a közelben ülők arcáról, hogy ezt a rendreutasítást az illető ugyancsak megérdemelte.

A söradó jóvedelme. A pénzügy-miniszterium kimutatása szerint a f. é. július hó végéig terjedő 11 hónapban befolyt a kinstár teneketlen kasszájába söradó címén: 7,631,020 korona; söradó pótlekra: 16,642,327 korona; összesen 24,273,347 korona. Ezt az adót a sörgyárak csak előlegelik, a vendéglősök beszérik azt a fogyasztóktól, de annál valamivel többet, mert a szegény sörkártekkéknak is kell valamiből megélniök, amire tudvalevőleg a levegő egymaga nem elegendő. Ez a néhány sor is igazolja, hogy a kinstár legnagyobb jóvedelmét, a bor- és söradót, a termelő jóvedelmi adóját stb. a vendéglős szedi be az ő munkájával, üzlete forgalmával, de hála fejében a tisztelt kormány megvon mindent a vendéglősöktől és csupán a rendőrök, szolga-bírák és finácok szekaturáját és büntetését hagyja meg nekik. Gyönyörű állapot!

Gyászrovat. — Özyegyhoffer Józsefnek soproni vendéglősné, a mult hó 20-án, 47 éves korában elhalálozott. Temetésén az ottani vendéglős-ipártuslat testületileg és a közönség nagy számban vett részt. Az elhunytban Wehoffer János és Ferenc soproni vendéglős szaktársaink édesanyjukat gyászolják.

Lusztig Pál, az óbesei nagyfogadós évekén át volt és előnyösen ismert gazdája, a mult hó 20-án Budapesten, ahol sulyosbalt mütének vetete alá magát, elhunyt. Temetése odahaza, Óbécson igen nagy részvét mellett történt.

Portschy Tóbiás szombathelyi fogadós szaktársunkat szomorú csapás érte Margitka, kisleánykaja elhunytával. Az ártatlanságot és hó 1-én helyezték nagy részvét mellett örök pihenőre.

Bem Rezső főpincéret sulyos vesztésé érte. Neje szül. Babics Maria és hó 5-én rövid szenvedés után elhalálozott. Temetése szeptember 7-én történt nagy részvét mellett.

Áldás és béke hamvaira!

Pincérek figyelmébe.)*

Szentmiklósi Gábor a pincér-ruházat dolgában lapunk legutóbbi számában egy eszmét kezelt propagálni, mely miris visszhangra talált. Magát az eszmét dr. Zahler Emil orvos ur vette fel, ki a tárgyat egészségügyi és gyakorlati szempontból bírálta.

Megjelent közleményünkre maga a nevezett orvos ur jelentkezett elsőnek, ki a tárgyat bővebben ismertette, következő levelet intézte hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

B. lapjának mult heti számában hivatkozás történt egy cikkben csekély-ségemre, engedje meg, hogy megtoldjam azt egyhány megjegyzéssel, orvosi szempontból. Kegyetlen dolognak, sőt tovább megyek, egyenesen emberkínzásnak tartom azon rossz szokást, mely a nyári éttermekben, főképpen a túlzásúlt fürdőhelyeken, általánossá lett leve, t. i. hogy a szegény pincérek reggeltől napestig 25-30° os melegben fekete frakkban, keményre vasalt ing, gallér és kézelővel végzik rendkívül fárasztó munkájukat. A hő izadás, a testnedvnek feles mennyiségben történő eltávolítása bágdatárságot, erőtlenséget, sőt olykor s nem is olyan ritkán ajúlást idéz elő. S nem egyszer figyeltem meg, hogy az a szegény agyonizzadt pincér, hogy magát felírisszite, közbe-közbe egy pohár jeges italt — vizet, bort, sőt stb. — hajt le egyszerre, ami igen sokszor súlyosabb következmények-jel az illető egészségére. Mennyivel egészségesebb, kellemesebb s a vendé-gekre étvágygerjesztőbb s izlésebb dolog volna, ha ama cikkben ajánlott öltözködési módot választanák helyébe; helyesen és izlésezen összeállítva az általam felvetett egyenruházási módot, emberséges munkát végeznek vele és a jó izlésnek is jelentékeny szolgálatot tennék anélkül, hogy a pincéreket valami nagyobb anyagi áldozattal adót-tanák meg. Ha ez irányban megindítandó mozgalmak sikeresen végződnek, boldog volnék, mert emberséges cselekedet-hoz adtam meg az eszmét.

Kitünő tisztelettel dr. Zahler Emil

A kérdés maga elég fontos arra, hogy a pincérség elmondja róla véleményét és ha mintegy általános szava-zás útján a döntés meglesz, misem állhat utjában a célszerű újítás be-hozásának.

Két helyről már kaptunk véleményt. Az egyik Debrecenből jött, az »Angol-királynő« szálloda személyzetétől, mely így hangzik:

Szentmiklósi Gábor ur kártársunk véleményét helyeseljük.

Mészáros Ferenc Szilágyi Ferenc
Leszló Mihály Salper Sándor Deák Ferenc.

A másik hozzászólás Szabadkáról jött, mely már nem mindenben fogadja el az eredeti javaslatot, hanem más nézetet fejez ki, de a lényeggel egyetért. A vélemény így szól.

A »Fogadó« 1909. szeptember 1-én megjelent 17. számában közölte Szentmiklósi Gábor balatonbényei szaktársunk ajánlatát a pincérek ruházata tárgyában. Emeltet szaktársunk ajánlatához több szaktársammal történt megbeszélés után én is hozzájárulok. De én nem ajánlom a fehér színt, inkább a sötétkékvagy fekete lüszter nyáron, télen pedig a drappszíni vagy kávé-színi, mint nálunk a Pannónia kávéház pincérei viselik, bárők szalon szabásban. Én inkább ajánlanám ezt is blúznak, mint a fehérét Ugyanitt egy-két szaktársam ajánlja az emeltet szöveget blúznak, lehatott gallérral, tiroli öltöny módjára: gallér sem kellene, csak a blúz nyaka körül legyen zsinórt kötni.

Én és kollegáim igazán célszerűnek tartanók, ha minél előbb élethelepné ez a viselt, amely bizonyára előnyösebb lenne a most divatban levő fekete frakk és zakó öltözetnél, s a kényeliettingek és gallérok nem okoznának annyi kellemetlenséget a nyári forróságban. Több kártársam nevében maradok kártársi üdvözzellet

Udvary Imre

Szabadka, Hungária fogadó.

Hol rendeljünk paprikát?

Van szerencsem valódi szegedi külön föltelt rózsapaprikáimról az aramat közölni s kérem b. megrendelésre folytán paprikáim kitünő minőségéről meggyőződni. Valódi szegedi édes, nemes rózsapaprika 1 kilogramm 3 kor. 40 fill., valódi szegedi félédes, gulyás rózsapaprika 1 kilogramm 2 kor. 80 fill., valódi szegedi erősebb rózsapaprika 1 kilogramm 2 kor. 50 fill. Cim: Első szegedi szállodások és vendéglősök paprikaszállítója: Horváth Ferenc, Szeged. (Jászai Tizsa nagyszálló 5 éven át volt szobafőnöke.)

ÜZLETI HIREINK.

Figyelmeztetés. Azon előfizetőinket, kik a »Fogadó«-ra a megjelenés napján nem kapják meg, kérjük, hogy sziveskedjenek a kiadóhivatalig egy levelező-lapon értesíteni.

Borszékí vizet, mely a borviz-kartell létrehozója: Fekete Mórnak a víze, egy magyar vendéglős se igyon és árusítsa!

Ásner József ismert fővárosi, utóbb volt Rottenbiller-utcai vendéglős szaktársunk u. itt a X ker. (Kőbánya) Felsőváspalya-u. 1. szám alatti jöhr-névű vendéglőjét Schitter Vincének átvette.

Szegeden a Deák Ferenc-utcaban lévő »Kabarek kávéházat Radó Ignác szaktársunk és h. 8-án átvette

Vésey János szaktársunk a IX ker. Soroksári-ut. 6. sz. alatt levő Kolik-féle vendéglőt megvette és saját kezelésébe a mult hónapban vette át.

Tolnán a saját tulajdonát képező Fehérlő fogadót Wirth Henrik szaktársunk újonnan fölépítette és azt 11 szobával kibővítve s a mai modern izlés szerint berendezve e h. 14-én nyitotta meg ünnepelesen.

Rektifikáció. »Rechnitzer Adolf kávéháza« címen a mult számában megírtuk, hogy a kolozsvári ismert Kikaker-kávéházat a marosvásárhelyi jöhrú Kozzó kávéház volt tulajdonosa: Rechnitzer szaktársunk megvette a kávéházvetel azonban, mint Kolozsvárról és M.-vásárhelyi is értesülünk, nem történt meg, de más erk kombinációban se volt. Az eset rektifikálásával megemlítjük, hogy a hirt lapunknak F-m. Gy. gyulafehérvári vendéglős szaktársunk adta le, akit Kolozsváron keresztül utaztában valamelyik ismerős ültetett fel.

Ujvidéken az Andrassy-utcaban lévő »Gambrius-éőresanokot Dimitrievics István és h. elejével átvette.

Szitkovics Péternő volt nagybecsereki vendéglősné a IV., Veres Pálné-utca 32. szám alatti vendéglőt kibérelte s azt újonnan berendezve mult h. elején nyitotta meg.

»Zalaegerszegena régi« Fejérek» vendéglőfogadót Berecky Emiliától Grünwald Aladár ottani vendéglős a m. h. utójával átvette.

Nagyváradon a Feketesas fogadó nagy kávéházat Haraszthy Károlytól Sohr Mór és Sohr Miksa megvették. A nagyszabású kávéházi üzletet új szakavatott tulajdonosai és h. elejével vették át.

Fülöp János Budapesten a VII., Szövetség-utca 24. szám alatti jöhrú vendéglőt és h. elejével átvette.

Kovács István, az aradi Vadász-kürt-nek volt ismert vendéglőse elnyerte a petrosényi vasuti vendéglő bérletét és azt saját kezelésébe és h. elejével vette át.

Nagy Lajos volt némedi vendéglős szaktársunk szeptember 1-én átvette Bpsten a Nefejejs-utca 4-ik számú házban levő Illits-féle vendéglőt.

Minkolényi János vendéglős szaktársunk nem a VI., Sziv-utca 30. hanem a 28-ik számú házban nyitott új vendéglőt. A 30. szám alatt továbbra is Rechoritsz Samu jöhrú szaktársunk működik.

Doszpod Pál a tolnamegyei Harcon, a saját házában egy csinos vendéglőt rendezett be s azt »Diófási csárda« elnevezéssel a h. folyamán nyitotta meg

Antl Ferenc szaktársunk az Öllői-ut. 39. sz. házban levő vendéglőj üzletét áthelyezte ugyanazon ház Rákos-utca 17. szám alá eső részébe, ahol az üzletet több, csinos berendezésű helyiséggel bővítette ki.

Kocsis Pál, az ujvidéki Polgári Lovászegylet vendéglője bérletét elnyerte s üzletét október 1-én veszi át.

Borostyán Jenő ismert debreceni vendéglős szaktársunk Bpsten a VII. ker., Murányi-utca 57. számú házban levő vendéglőt megvette és saját kezelésébe augusztus elejével vette át.

*). L. a »Fogadó« szeptember 1-én megjelent 17. számán. A szerk.

Uj fogadás. Zircen a Hattyu fogadót Fischl József ismert főpincér, utóbb a szombathelyi Elite kávéház főpincére, megvette és azt ugyan renoválva és rendezve október 1-én veszi át. Uj fogadós szaktársunknak sok sikert kívánunk!

Ács Sándor budapesti vendéglős szaktársunk a Dembinszky-utca 33. szám alatti vendéglőt a m. hó 10-én vette át, melyet ugyanon renováltatott és rendezett be.

Nagykanizsán a régi jóhírű Szarvas fogadót Szilágyi Adolf szaktársunktól Haas Vilmos volt gyulafehérvári jonevű fogadós a hó 15-én vette át.

Tosaky János fővárosi vendéglős szaktársunk a IX. ker., Telepi-utca 2. sz. alatt lévő vendéglőt a mult hó 27-én saját kezelésébe átvette.

Segesváron a jóhírű Csillag fogadót Weber Márton és Arva József szaktársaink a megyesi Szőlő fogadó tulajdonosai átvették és ez alkalommal ugyanon rendezték be.

Péter János ismert fővárosi szaktársunk a VII., Gizella-ut 48. sz. házában levő Varga-féle vendéglőt megvette s azt e hó közepével vette át saját kezelésébe.

Kerestetnek. T. olvasóinkat kérjük, hogy az alább keresett címek holléteit, kartársi sziveségéből, a megtudni óhajtókkal egy lev. lapon közöljék.

Pataky Mihály pincér holléte egy lev. lapon tudomásomra adni: K - Y Árpád, Fogadókiadóhivatala címen.

Vendéglős kartársaim közül sat. pincérikarból felkerem azokat, akik **Tolnay Károly** (fogalkozása: nevelő, Bicskei születésű, Fehér m.) jelenlegi hollétéiről tudomást szereznek, sziveskedjenek ezt tudomásomra adni. Kartársi üdvözléssel **Buchnyicki József** vendéglős, Tarackó, Mármoros m.

Kmetkyó János fogadója. A fővárosi Elite kávéház volt derek gazdája, Kmetkyó János, megvette a nagykikindai Nemzeti fogadót. A nagy üzletet Kmetkyó szaktársunk egész ujan renoválva és berendezve a hó 15-én vette át.

Ligeti Károly volt Öli-utai vendéglős szaktársunk a IX. Viola-utca 21. számú házában lévő vendéglőt bérelte ki, melyet csinosan berendezve a m hó elején nyitott meg.

Récei Gusztáv újvidéki fogadós szaktársunka fogadója kávéházát egész ujan átalakította és pazar berendezéssel látta el. Az ünnepei megnyitást e hó 4-én történt.

Vezér Péter fővárosi szaktársunk a Népszínház-utca 1. szám alatti Gebhard-féle vendéglőt a m. hó közepével átvette, és azt ez alkalommal egész ujan rendezte be.

Uj vendéglős. Nagyváradon a Pannonia fogadó éttermet **Cipóth Ferenc** szaktársunktól **Fehér Károly**, ottani ismert főpincér e hó elejével átvette. Sok szerencsét!

Jankó Ferenc ismert szaktársunk az Üllői-ut 24. szám alatt levő »Zóna vendéglő»-jét átalakította és kibővítette. Az ujan és csinosan rendezett vendéglő egy részét a »Luther Otthon» tagjai foglalták el.

Farkas Lipót ismert főpincér e volt székesfehérvári vendéglős szaktársunk Mármaroszigeten megvette az Otthon kávéházat és éttermet. A jóhírű üzletet Farkas szaktársunk e hó 15-én veszi át saját kezelésébe.

Családi öröm. Szabó Imrét, az Erzsébet királynéi fogadó ifjú gazdáját derek neje egy kis trónörökösrel ajándékozta meg. Az újszülött Gyulára keresztelték.

Bonyhádon, Zucker Sándor fogadós szaktársunk fogadóját a mai kor igényeinek megfelelően ujanon átalakította és egy csinos kávéházzal kibővítve adta újból át a forgalomnak.

Hruska János ismert fővárosi szaktársunk a III., Lajos-utca 77. sz. alatti vendéglőt, melyet nemrég vett át, ujanon és csinosan rendezte be. A jó italairól és izletes konyhájáról ismert szaktársunkat az óbudai és Pestről is oda ránduló közönség szívesen látogatja.

Helyváltozások. — **Mandl József** Nagyváradon a Pannonia fogadó éttermének fop. állását töltötte be. **Akossy Imre** Besztercén az Europa kávéház fop. állását foglalta el. **Horváth Károly** Mármaroszigeten a Pannonia fogadó fop. állását tölti be. **Koch Lajos** Petrózsenyben az Emke fogadó kávéháza fop. állását foglalta el. **Szekezárdon** a Szekezárdi nagyfogadó fop. állását **Weber János** töltötte be. **Bonyhádon** az Erdős nagyfogadó fop. állását **Béla** tölti be. Mellette m. eithorok **Gyurics Kálmán** és **Atyimóczy Vilmos** működtetik. **Hergov Vilmos** az újvidéki Récei fogadó kávéházában segít. állást nyert. **Segesváron** a Csillag fogadó fop. állását **Lakner Lajos** foglalta el. **Ú. itt Rekker Gusztáv** éth. állást nyert. **Jóó Imre** Úgyváron a vasuti vendéglő fop. állását foglalta el. **Aguzsint Ferenc** Esztergomban a Magyar királyi fogadó fop. állását töltötte be. **Kenyeres István** Sopronban a Pannonia fogadó fop. állását foglalta el.

Balf-gyógyfürdő

vendéglős 3 évre bérbé adatik.
évi bér 800 korona.

Fürdő-igazgatóság.

EGYRÖL-MÁSRÖL.

Stadler Károly megadóztatása
(vagy az ügybuzgó fióka-törzsfőnök).

Istenben boldogult **Stadler Károly** nemcsak tekintélyes fogadós és vendéglős, hanem kiváló társadalmi ember is volt, mely körülményt a különböző magas társadalmi pozíciói és az igazolt, hogy a legfőbb tekintélyt jelentő testületek is tagja volt. Hogy mi ez a nagytekintélyű testület? Hát, ez nem más, mint a törzsfőnök testülete, vagyis oly néhány főembernek a társasága, akik egy városrészt uralnak, annak közeletét irányítják és minden térer befolyást gyakorolnak. **Stadler Károly** a VII.-ik kerület ilyen testületének a tagja illetve ennek a városrésznél volt a törzsfőnök.

A törzsfőnök karába bejutni, elmondottakkal fogva is minden fővárosi halandóknak fővágya, mi azonban csak igen ritka embernek sikerül. Rendkívül szerencsés összeköttetés, nagy vagyon és bizonyos nagyobb vívmány kell ahhoz, hogy valaki ide bejuthasson. De még ez sem elég. Illetőnek teljesen egyforma gondolkodásu és nézetet vallónak kell lenni a törzsfőnökkel és türelemmel kívárni azt a próbaidőt, aminek alá van vetve s mely idő alatt illető a fiókatorzsfőnök nevet nyert. Ilyen volt **Kunstädter M. is**, fióka-törzsfőnök, aki **Ehrlich G. Gusztáv** szárnnyal által haladt nagy buzgalommal a cél felé. Vele, azaz általa történt meg a következő historia, ami egy régi törzsfőnök megadóztatásába, míg ő neki több keserű órájában került.

A törzsfőnökéknél szokás, hogy egy vagy kéthetenként hol egyik, hol másik ad estélyt, melyen persze más mint törzsfőnök nem vehet részt. Ezáltal **Stadler Károly** adta a vendégséget, ami azért is nevezetesen látszott, mert azontörtént a fióka-törzsfőnök: **Kunstädternek** rendes törzsfőnökké avatása. Az estély lefolyt a maga rendmódja szerint. Másnap az új törzsfőnök elmegy a zsidó hitközség titkárához és megkérdézi, hogy mennyire van megadóztatva **Stadler Károly**. A titkar miután átneve a könyveket, azt mondja: — Semennyire. — No hallja, titkár ur — szól **Kunstädter**, hát ez abszurdum dolog. Ha maga látta volna azt a tegnapi estélyt, amit **Stadler** adott és ha maga azott részt vett volna, hát nem tudom minek képzelné azt a hallatanságot, hogy **Stadler** nincs megadóztatva! . . .

A legmagasabb udvar és József főherceg udvari szállítója.

FANDA ÁGOSTON és ZIMMER PÉTER UTÓDA

ZIMMER FERENC halnagykereskedője

A BALATON HALÁSZATI R. T. KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐJE.

TELEFON 61-24. BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. TELEFON 61-24.

Mindenemű tengeri és édesvízi halak.

Egyedüli halszállító cég, mely az előkelő házak és éttermekben szűk-ségelt összes halfajokat friss állapotban állandóan raktáron tartja.

ALAPÍTTATOTT
1820.

Sürgönyök:
ZIMMER HALÁSZMESTER BUDAPEST.

A vége az lett, hogy Stadler Károly megadogattatja a zsidó hitközség valami 200 és néhány koronára, s erről a titkár azonnal küldte is az értesítést. Stadler nagyot nézett az adó-számlára és furesán mosolygott hozzá. Rögtel leült és írt: — Tisztelet titkár ur! Nagyon csodálkozom ezen a nagy megadogtatáson, ami azért is nagy és szokatlan, mert én római katolikus ember vagyok. Kérem a jövőben nem méltóztassanak engem az adozások sorába felvenni. Itt küldök 10 forintot, s amíg élek évente ugyanennyit válllok — fizetni a hitközségnek. — Most már aztán a hitközség titkárán volt a sor, hogy csodálkozzék.

Az esetnek persze here ment a törzsfőnökök közt és megtudták, hogy ki volt az eset okozója. No hiszen volt mit hallani a közelebbi törzsfőnöki estélyen Kunstádernek. — Hát, te ugy vagy halás azért a főségség estélyért s az ott élvezet jókért Stadlernek, hogy őt a hitközséggel megadogtatod! — mondták neki Ehrlich és Morzsányi. De mondták neki mást is mások, úgy hogy az estélyről szólni volt kénytelen az új törzsfőnök.

Most már egyik sem tagja ennek a tekintélyes testületnek. Kifépett belőle Stadler is, Kunstáder is; az utóbbi két héttel előbb. Eddig odafönt már bizonyára találkoztak. Az a kérdés, hogy Kunstáder, ezen eset miatt befogadják-e maguk közé az ottani törzsfőnökök?

NYILT-TÉR.

Tek. Heroeg Sándor v. vendéglős urnak Csáktornya.

A küldött borszűrővel rendkívül meg vagyok elégedve, nem mulasztom el, hogy ezért először köszönetemet és elismerésem ki ne fejezzem. Számításom szerint a szűrő rövid idő alatt kifizeti magát. Tisztelettel Muraszombat, Bankó Viktor vendéglős.

Tek. Singer Antal és fia urnak Szeged.

A nekem Önök által szállított 2 mahagó téveszül, úgy külszínre, mint minőségére nézve kitűnő. Fogadják a legbizonyosabb köszönetemet s hálásom, hogy céliget minden ismerőseimnek ajánlani fogom. Tisztelettel. Nyíregyháza 1907. Róth Sámuel és fia.

E rovattal közlésekként nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Szerkesztői üzenetek.

Azon t. előfizetőink, akik a hozzáik intézett leveleikre választ nem kaptak, jelen rovatomunkán találják a megjelölt választ. Csakias előfizetőinknek válaszunk.

M. G. Zombor. Ha az úr-vagy suly-mérték az új mértekültesítés szerint készült, akkor annak előállításra már a törvény követelményei szerint készíttette azt. Az ilyen tárgyat a mértekültesítés megnevezheti, ha akarja, de azért fizetés nem jár. Ha azonban nem tájézt, emeljenek távirati uton panaszt a kereskedelemügyi miniszternél. Abban a panaszban mondják el azt is, hogy a felírtas mérő 1 kor. 20 fill, de annak megállapítása, hogy az új törvény szerint készült-e, 10 koronába kerül. Hadd bámoljon egret a miniszter is és hadd lássa, hogyan lehet a vendéglősökön minden ok nélkül eret vágni. Hát az ilyen 10 koronát ne fizessék, mert nem tartoznak vele. Üdvölet.

K. I. f-k. A vendéglős és kocsmáros, bármilyen jómódszori itala és ételle legyen, köteles az üzlet és szerelvényeinek tisztaságára is ügyelni, nemcsak azért, mert büntetik, ha nem tiszta minden, hanem azért is, mert nem tisztá helyiségeket a jobbjelű vendég nem látogat. Az üzlet képe rendszeresen a könyvében uralkodó állapotnak a tükré. A vendéglősnyelven következik. Világos tehát, hogy az üzlet tulajdonos nagy érdeke a fiadéknak az üzlet tisztaságához. Az Ön kedvére ebben találja a válasz lényegét. A szolgábró eljárása ellen csak abban az esetben lehetne jogorvoslati élni, ha az ő beavatkozása holmi szór-szállagos áron alapszik. Ha pedig neki van igazsá, bele kell törődni és a „tandj” rováására kell írni. Üdv!

Erdeklődők. Lapunk más részében már többször is megírtuk, hogy az a kartellista Gundel-zövelség-féle gyülekezés nem kongresszus, hanem csak közgyűlés, amely senki más e szakmához tartozót nem érdekelhet, mint csak a Gundel-csoportban levőket. Tehát önként sem üdvözöl! — **K. M. Újvidék.** A lapunkalódas ottani közlésesénel történt. Újjabb példányok nyomában küldetnek. Üdv. — **S. J. Bpest.** A „Pincérek figyelmébe” közleményre írt véleménye amennyire jó és helyes, ep oly helytelen az egészben való leközlést illető kikötés. Nálunk ugyanis azok a „szakosias kihagyások” nem holmi elvi szempontokból, hanem a lapéri körülmények miatt történnék. Más az, ha a személyt bántó részt tartalmaznak egyes közlemények, mely részt a legnagyobb többség mellett is kihagyjuk. Feltehető, a közlés kihagyásával, természetesen respektáljuk. — **R. F. Zalaegerszeg.** B. értesítéssel szives köszönettel nyugtatjuk és — köszöntük. — **Turje.** A hordókra vonatkozólag bővebb értesítést és illetve névalást kerünk, amit t. i. a találati feljegyzés szatársunk Üdv! — **D. M. Miskolc.** Ott ahol az irást-ellenőrlés illetően gépek vannak az pontosan, nem a munkánkat is cépszerűen az pontosan, nem a Cuccice kell törőnni. A körülmények illetően betartása esetén aztán nem fordulhat elő, hogy a „fogadó a tisztadói Tiszar arton”-féle közlések ep lapzárásra küldetnek be. Tehát több jöndulatot ott, ahol már rég cipőbe

jár a világ. Üdv! — **F. L. Somogy.** 1. A nyugd. egylet ebbeli állását illetően mi sem, de azt hisszük másként se tudnak többet mint Ön. 2. Ha nem tartja jóknak, ne lépjen be. Lap ment. — **S. L. Szeged.** Időben jött értesítésért köszönet és köszöntés!

50% pénzmegtakarítás, ha Kubicek-essenciálót készíti lakóit, u. m. alcoh, anizet, chartrouse, cacao, cognac, császárkörte, maraszkinó, vanilla stb. 27.16e. 1 liter 1.28. Rum 1 liter elkészíté 1.28. Egyedül kapható KUBICEK SÁNDORNÁL, Vörös kereszt — drogeria, GYÖR, Baross-utca 21. —

Eladó

Nagykanizsán (Zala m.) a főtérren egy jömeneteli szálloda és vendéglős üzlet teljes felszereléssel és ingatlanokkal együtt örökösön olcsón, jgn élnyös fizetési feltételek mellett. Az ingatlanok állanak: 4 vendégszoba, 10 szálló szoba, privát lakás, istálló s 2 óriási kert. Szálló szabványos ételtel 4000 kor. Kímérés 400 hl 55% 200 hl bor, sat. Bővebbet leolvad vagy személyesen KONDOR ADOLF, Nagykanizsa, Arany János-ut 2.

Minden

szálloda kévéhez és vendéglős újság-mappáit, étlap-tábláit és újveji reklám-naptárjait

VIDOR A. utoda

könyvkötőnél rendel meg.

Budapest, VIII., Röck Szilád-u.41.

Minta-példány ingyen és bérmentve.

Vendéglős

ne vegyen más naptárt, mint a „Vendéglősök - Naptárát”-át, mert ebben mindent megtalál, amre szüksége van.

Erzsébet-

város

a Közponi szálloda: éttérren, kávéház, vendégszobák, kert-helyiség, istállók és egyéb hozzátartozóval — teljesen berendezés-világítási eszközökkel sat. együtt azonnal kiadó. Ertekezhetni a tulajdonos:

**Szentpétery
Gusztávval.**

Legalább 12 millió ember kezében

fordul meg 1910. évben a

„MAGYAR FÜRDŐKALAUZ”

vasuton, hajónak, szállodákban, vendéglőkben, kávéházakban, fürdő- és gyógyhelyeken, szanatóriumokban, győztesországi, oroszokéi, kazánokban. Egszvaly mindenütt megtalálható — ezért fogadókának, vendéglősöknek és kávéosknak a reklám terén nem min-egyen kínálkó, so kedvező alkalom ezen nagyszámú munkában való hirdetés.

A „MAGYAR FÜRDŐKALAUZ” IV. évfolyma 1910 január havában, tehát csak egyszer egy évben, szokatlannal díszes kiállításban, mint a „Magyar Védőegyesület” hivata os hóz egyet jelen meg, s netelezen igazán-azon húsztonnevezet példányban ingyen és bérmentve lesz kszélesítés.

Ezen hézagpótló és nagy horderejű munkát egész éven át a nagy-közönség millió olvasásk, — a hirdetőnek olyan előnyöket biztosít, amilyen semmiféle más reklám által nem érhet el.

A „MAGYAR FÜRDŐKALAUZ”-ban megjelent hirdetések egész éven át folyton szem előtt vannak és akaratlanul is szembeötlőnek.

Búsas kamatot hoz és országos reklámot idéz elő a „MAGYAR FÜRDŐKALAUZ”-ban megjelent minden hirdetés, mert a tapasztalat be-igazolta, hogy az eredmény olyan meglepően nagy volt, hogy a hirdetőökönként „jöttük meg hirdetés megfizetését.”

Kérjük zsvies hirdetés megfizását soron-kívül beküldéni, hogy a hirdetések meg jó helyet biztosíthassunk.

„MAGYAR FÜRDŐKALAUZ”

ERDŐS JÓZSEF

Telefon 173-17.

Budapest, VI., Eötvös-utca 36. I. 9.